

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Zitting 1970-1971

Nr. 170a

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG
van de vaste Commissie voor Justitie omtrent het ontwerp
van wet tot wijziging van de artikelen 1637s en 1638r van
het Burgerlijk Wetboek. (Ingezonden 31 maart 1971.)

De vraag van enkele leden, welke verhouding er globaal na de totstandkoming der wet zal bestaan tussen de verschillende soorten verplichte loonbesteding die volgens artikel 1637s B.W. zullen zijn toegestaan, kan thans nog moeilijk worden beantwoord. In hoeverre vormen van geblokkeerd loon, zoals vermogensaanwasdeling en spaar- en investeringsloon, zullen doordringen, zal afhangen van onderhandelingen tussen werkgevers, werknemers en hun organisaties. Van de overige, in artikel 1637s, tweede lid, genoemde mogelijkheden tot inhouding op het loon vindt die inzake pensioenvoorzieningen verreweg het meest toepassing. Op dit gebied heerst, zoals bekend, een grote verscheidenheid van regelingen. De werknemers dragen aan deze voorzieningen veelal 5 à 10 pct. van hun loon bij, de werkgever draagt gewoonlijk ten minste de helft van de kosten en dikwijls aanzienlijk meer dan de helft. Inhouding op het loon buiten artikel 1637s vindt plaats ter inning van de loonbelasting en van de premïen voor de werknemers- en volksverzekeringen.

Wanneer een werknemer overeenkomstig het voorgestelde artikel 1637s, tweede lid, onder *d*, deelneemt aan een regeling tot sparen en er uit dien hoofde te zijnen behoeve gelden bij een beleggingsgemeenschap wordt gestort, ontstaat er tussen de werknemer en de beleggingsgemeenschap een directe rechtsband, die wordt beheerst door de statuten en reglementen van die instelling en niet door de arbeidsovereenkomst. De verbreking van deze laatste is in beginsel dan ook niet van betekenis voor het beheer van en de beschikking over de tijdens het dienstverband gestorte bedragen.

In hoeverre een deelnemer is gevrijwaard tegen het delen in verliezen, hangt af van de, in het overleg tussen werkgever(s) en werknemers gekozen, vorm van belegging. Er bestaan vormen die geen of nagenoeg geen risico opleveren, zoals inleg bij een spaarbank en belegging in obligaties van overheids- en semi-overheidslichamen. Andere beleggingsvormen bieden meer risico, doch openen anderzijds dikwijls ook mogelijkheden tot hoger rendement.

Als er regelingen tot sparen tot stand komen, zal dit, naar men mag verwachten, met name langs de weg van de collectieve arbeidsovereenkomst geschieden. Daarin zal dan tevens moeten worden geregeld, aan welke instelling(en) het beheer wordt opgedragen en in hoeverre de werknemer een individueel keuzerecht toekomt. Daarnaast valt te wijzen op artikel 27 van de Wet op de ondernemingsraden; dit schrijft o.m. voor dat de ondernemer de instemming van de ondernemingsraad behoeft voor een besluit tot vaststelling of wijziging van een spaarregeling. Naar de ervaring leert, wordt bij winstdelings-spaarregelingen de individuele keuze veelal opengelaten. Het is overigens de bedoeling dat het beheer en de belegging van de gespaarde gelden worden losgemaakt van de onderneming van de werkgever en, evenals dat bij de pensioenvoorzieningen

het geval is, worden ondergebracht bij afzonderlijke rechtspersonen; in het bestuur daarvan zullen de werknemers ten minste paritair zijn vertegenwoordigd. Van een te sterke binding aan een bepaalde onderneming zal dan ook geen sprake zijn.

Collectieve arbeidsovereenkomsten plegen te worden afgesloten met representatieve vakverenigingen. In ons maatschappelijk bestel moeten deze vakverenigingen worden beschouwd als de organisatie die de belangen der werknemers tegenover de werkgever in het algemeen behartigen. Zij plegen het belang van hun leden, en daardoor mede dat der andere werknemers, te dienen. Kunnen deze laatsten zich desondanks niet verenigen met het door de vakverenigingen gevoerde beleid, dan belet niets hen zich eveneens in een vakvereniging te organiseren en zo hun invloed uit te oefenen.

Dat in een bedrijf een – soms grote – meerderheid der werknemers bezwaar zou hebben tegen zgn. gedwongen bestedingen, zoals die krachtens artikel 1637s B.W. worden en zullen worden toegelaten, is de ondergetekende overigens niet bekend. Zo wordt integendeel een voldoende pensioenregeling algemeen als een van de meest dringende behoeften gezien. Bij de regelingen tot sparen waarop het onderhavige ontwerp in het bijzonder het oog heeft, gaat het o.m. om de mogelijkheid voor de werknemers om te kunnen delen in een toekomstige, nog niet gerealiseerde, vermogensgroei der bedrijven; de voor deze regelingen beschikbare middelen zullen dan ook dikwijls niet in liquide vorm aanwezig zijn en kunnen in zoverre dus niet als geldloon worden uitbetaald. Bovendien moge in dit verband nog worden verwezen naar het hierboven genoemde artikel 27 van de Wet op de ondernemingsraden dat een extra-waarborg verschaft in de ondernemingen waarop deze wet van toepassing is.

De Minister van Justitie,

F. H. M. POLAK.